

הנאמנים

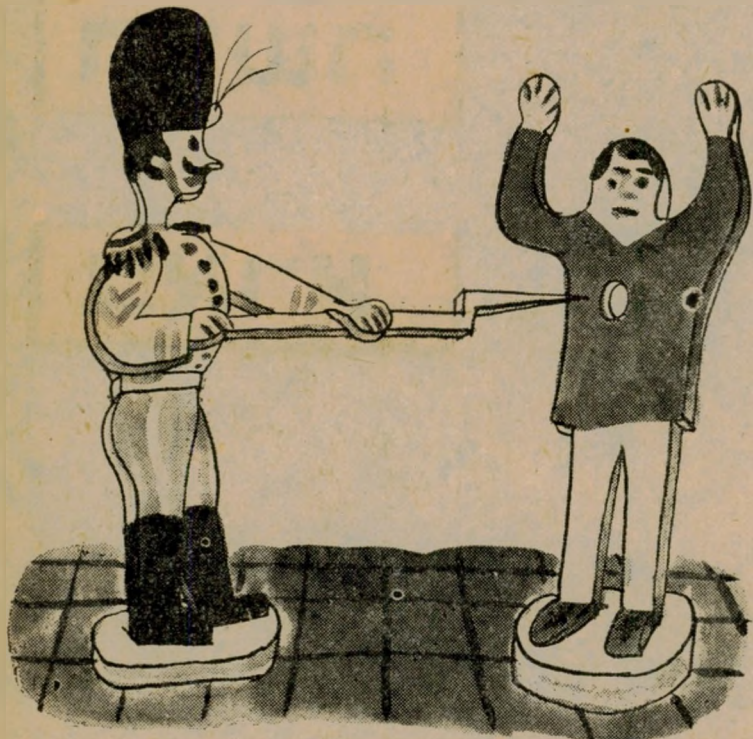
תערוכה. זה היה עושה בשקט רושם שעידי משהו פתח פה חנות. הגה אני עובר ליד הביתנים הלאומיים. יפאן למשל, שמסורת הצעצועים שלה היא מן המפוארות ביותר בתרבות האנושית ושי אומרים עליה שהיא המצאה אפילו את הסכיבון, לא הביאה לתצוגה אלא כמה צעצועי פח עלובים שנשתחררו מתקופת הדמפנוג. אינני יכול להשתחרר מן הרושם, שהביתן הזה הורכב עלידי סוחר ישראלי זרין, שהחליט לשכנע את משרד המסחר והתעשייה שיעניק לו רשיון יבוא לצעצועי פח וזלים מיפאן.

בבתנים אחרים, כמו הביתן הליברי, לי משל, הנמצא מול היפאני, אין בכלל תצוגה של צעצועים, אלא אוסף של עבודות תלי מידים מבתי ספר. היוגוסלבים, שגם להם לא הסבירו כפי הנראה מה רוצים מהם בדיוק, שלחו דוגמאות של אמנות עממית שהוציאו מתוך המוזיאון האתנוגרפי. מה יש פה לדבר? כמעט שהתחלתי להאיר מין בעצמי שעולם הילד בשנת 61 היא באמת עלוב ומשעמם ומיכני, אלא שנתקלתי פתאום בשיר קטן שכתבה ילדה קטנה בשם דורוטי דיוויס בליבריה, ובו במקום תרגמתי אותו לעברית:

קולות הידיה

קריאת הינשוף,
שריקת רוח פרצים,
צרצור הצרצר,
ורשרוש בדקלים.

חוד רומח צייד,
צל נופל של הארץ,
מקררת צפרדע —
המית לילה שחור.

צעצועים של דוד המחר שלרעת הפסיכולוגים אין להם כל השפעה מיליטריסטית

והשיר הוכיח לי שאין טעם להשמיע את התערוכה בחיפה כי ממילא אין הילדים מתחשבים בזה ויש להם באיזה שהוא מקום עולם משלהם שבו אין לאנשי אבא חושי דריסת רגל.

כה אמר טוסבראהינדי:

סוף זנב לתליה.

גרוש, אך אף אחד לא הסתכל דרכו. באותו זמן היה עולמי מורכב מעפיפונים שנקראו סיררות, ממקלעי גומי שנקראו רוגאסקות, מסכיבונים שנקראו פירפרות וממשחקי חב"ד כמו איקס-מיקס-דריקס, סמל ואסומניה-צבודניה.

היום העולם הוא, כפי הנראה, אחר ובתערוכת עולם הילד 61 בג'נבימין בחיפה אפי שר לראות את זה. היום מורכב עולם הילד מצעצועי פת ופלסטיק, את מקום הסיירות שעשינו במו ידנו מנייר, בוסים וחוטי שפוגאט והדבקנו בדבקמח, למלאים היום דאונים ואוירונים שקונים חלקים חלקים בחנות של וילנצ'יק ומדביקים יחד בדבק פלסטי.

עולם יפה מאוד. עולם עשוי מכוניות ועיר, הדומות בדיוק נמרץ למכוניות גדולות. אפשר לקנות גם שלטי כוון וחניה ועיר רים וגם תמרורים ורמורים ובעוד כמה חודשים אפשר יהיה גם להשיג גופות פלסטיק ועירות של קרבנות תאונות דרכים. בכל זאת לא כדאי להגנים. לא כל המוד-

צנים בתערוכת עולם הילד 61 מורכבים מאוירונים ומכוניות. יש גם סאנקים, תיבת חים, מכוניות-משוריינות, אקדחים ורובים. המשחק בחיילים, הוא בכלל משחק נפוץ מאוד בין ילדים קטנים, ומי שחושב שמשחקים כאלה משחיתים את נפש הנוער שיקרא בעמוד 26 של קטלוג התערוכה וימצא שם כתוב:

"ילדים משחקים עד היום בחברות עץ, אקדחי פקקים, כובעי פלדה ורובים — ליד חקויים של סוגי נשק מודרניים. הילדים עברו אפילו לנשק העתיד — נשק החלל. יש הטוענים כי משחקי מלחמה וחיילים מגבירים את המיליטריזם בקרב הילדים. הפסיכולוגים חולקים על דעה זו. הם סויע-

המיד כשאני רואה מנגני צילו או קונטרבס, אני שואל את עצמי מה טעם בחרו דווקא בכלי גדול ומגושם כזה. גינפר קלארק מודה, שאילו ידעה בזמנו שהיא תצטרך לסייב את הצילו, לא הייתה מתחילה. כשהתיחלה, היתה זו אמא שלה שהיתה סוחבת אחריה את ארון המתים השחור והגדול הזה וגינפר חשבה שכך זה ימשך לעולמימים. עכשיו, אמא כבר לא סוחבת אחריה את הכלי, אבל מאוחר כבר להתחרט. זה הזכיר לי מנגן אחד בצילו, שגם הוא טען שרימו אותו: בהיותו בן ארבע, תקעו לידו רבע כינור ואמרו לו לנגן. כעביר שלוש שנים, החליפו לו את הרבע כינור בחצי כינור ובהיותו בן עשר, החליפו את זה בכינור שלושת רבעי. בתגיגות הבר-מצודה, קיבל מתנה כינור שלם וכשנגמר את בית הספר התיכון, העבירו אותו ליוילה. כמתנת נישואים החליפו את היוילה בצילו. עכשיו הוא מנגן על קונטרבס, מפני שהתגרש מאשתו.

כולם עצבנים לפני ההופעה וזה לא פלא באודיטוריום על שם ויי, בקרית האוניברסיטה בירושלים, אין הרבה קהל. מאה יר חמישים לכל היותר. זה בעצמו לא כל כך מפחיד, אך בשורה הראשונה פזורים כמה זיגות אוזניים, שכל מנגן צילו רועד מפניו. הם, אם לא נזכיר את פבלו קואלס, שעל אף שמונים שנותיו לא מהסר אפילו הופעה אחת, הרי שנמצא כאן אנדרס נבארה מצרפת, דוגלס קמרון באנגליה, אנריקו מאינרדי מי איטליה ודניאל הופמקלר מהתומורת הפיליפינים. הרמניה של היכל התרבות בתל-אביב, שביד, כידוע, הכוח לשפוט בשבט או לחסד.

אין ספק שזה מפחיד, אבל אם תשאלו אותי אגיד לכם, שאם אני מרחם על מישהו, זה לא על המועמדים המתחרים אלא על השופטים. תארו לעצמכם דבר שכזה: 17 מתחרים, וכל אחד מהם מנגן את הסונטה לצילו של בראהמס. במשך יומיים לא לשמוע שום דבר אחר מלבד סונטה לצילו של בראהמס. אפילו אני, שיש לי אוזניים חזקות, לא יכול לשמוע את סתם יום של חזן, של שמעון ישראלי, יותר משלוש פעמים רצופות, וזה שיר יפה לכל הדעות. בכל זאת יש נחמה אחת לשופטים, והיא — שיצחק שלו לא מנגן על צילו ולא משתתף בתחרות, כך שאינם צריכים לשנות בכל פעם את התקנות.

למרות שאין כונה מידית של שינוי ההקדנה, לא הסתפקו בזה אלא החליטו לשמור אותן בסדר. כל מה שהצלחתי להוציא מפי של פרנק פלג על מהות התקנות הללו, שבכוון להעניק פרס של 2500 דולר למנצח, היה על האיסור החל על השופט לשבת בשיפוט, כאשר אחד מתלמידי עמד למבחן.

קביעת הנקודות נעשית כך, שכל שופט מעניק נקודות לפי שש קטגוריות: חוש ריחני; מוסיקליות; טכניקה; ובוה הכוונה לטכניקה של יד שמאל, הפורטת על צוואר הכלי; יופי של צליל, התלוי ביד הימנית המושכת בקשת; נקיון, וסגנון. על כל אלה כעניקים נקודות מיט עד 20. לאחר התחרות, מחברים את הנקודות שקיבל כל מתחרה מידיו כל השופטים ומחלקים אותם למספר השופטים הנוכחים. כדי לעבור מי שלב אחד לשני, דרושות 10 נקודות לחנות. לפעמים קורה שהפרש הנקודות שנותנים שני שופטים למתחרה אחד גדול מדי, כמו למשל כאשר אחד מעניק 3 נקודות והשני 18. במקרה כזה עובר הדבר לבירור בבני היושב ראש, מפני שלא מתקבל על הדעת ששני מוכתרים — שלשניהם אוזניים ברות — יהיו דעות כה חלוקות על דבר כל כך פשוט כמו נגינה בצילו.

זה עולם זה?

היה לי מזל והייתי ילד בימים שאבא חושי עוד לא הספיק להיות ראש עיריית חיפה. בימים ההם היה אמנם חור בחצי

ויהי בשפוט השופטים

פבלו קואלס ישב בפינה ושוחח עם אשתו. איש אפר, אפור מאוד. קרחת, קצת שיער מכסיף בצדעים, משקפיים ופרצוף שחום. אם הייתי נתקל בו ברחוב, כשהוא סוחב עמו צילו, הייתי מש כנע שנתקלתי בשליח של חברת הובלה. הוא ישב לו בפינה ושוחח עם אשתו מרטה, כשהוא מתעלם לחלוטין מהרעש שהקים חבר השופטים.

חבר השופטים. אני יכול לקרוא בשמות כולם, אבל זה לא יאמר לכם דבר, אם כי אלה הם גדולי אמני הצילו בעולם. את הישראלים שביניהם תכירו ללא ספק, כי כל מי שהקשיב אי פעם לקול ישראל, יזכיר לבטח את יהויכין סטובצ'בסקי, ומי שביקר בחודוון התיאטרון, לא ישכח את פרנק פלג, המשמש כיושב ראש היכל השופטים. את המועמדים עצמם לא רואים. שנייה שניים הם באים לכאן, בשקט ובהחבא, כי כסתננים. כל אחד תופס לו חדר, סוגר את עצבו ומתחיל לנסר על הצילו, כדי להכנס לפ רמה. יורגן דה למוס, בחליפת ערב שחור רה, פוזל לעבר חמש קוביות סוכר, המר נחות על כסא, לידו, לא ידעתי שאפשר לשכר את הנגינה בצילו בעזרת סוכר חתיכות, אבל יורגן צוחק. הסוכר זה לא לי צילו, הסוכר זה בשבילי. אמרו לי שטוב לאכול חתיכת סוכר לפני ההופעה.

הולכים להביא עוד שניים, המתגוררים בסמוך, באחד מבני קרית האוניברסיטה. אני נוסע עם סגור וברוך חזרה אני עוזר לגינפר חרד קלארק לשאת את הצילו, הי נתון בנרתק קרטון גדול ושחור כמו ארון מתים. אינני עוזר לה מתוך גימוס בלבד. אני מנסה לבדוק בהדוממות זו את משקל הכלי, כדי להעריך נכונה את מאמצי המנגן ניב הצעירים, שבאו לתחרות מחוצלארץ. אי אפשר להניד שזה כבד גורא, כי שק מלט כבד מינו, אבל אין ספק שזה יותר כבד מכינור.